

עיינן גם גליון תולדות חש"ט |

א. שאלה כללית

ר"י משה חפץ: מלאכת מחשבת (רב באיטליה במאה ה-16):
יראה שלזעת קדם היה מנהגם באשר עדין היום בממלכת פראנציה: האב יעו אל רכושו אל בכורו או אל בנו הגדול. וכל שאר בניו יעבדו הגדול למחיתם או ישוטט לבקש מהם מזון באומנות או במלחמה ידו לעבודת המלך. וכן יצחק רצה לתת כל קנינו לעשו בנו הגדול. אמנם נתגלגל הדבר בעבור תחבולת רבקה להניחו ליעקב ולשמו גביר לאחיו ולסמכו זגן וחירוש - ירצה לומר שהורישו כל הבואה ארצו וכתב כל נכסיו ליעקב בנו, אם כן לא נשאר לו לתת לעשו אלא כשאר הבנים שיעבוד אחיו ויעשה ויאכל עמו או יצא למלחמה ועל חרבו יחיה. על כן לא יכול לברך עשו ולומר לו: ויתן לך אלוקים משמני הארץ כאשר אמר ליעקב, אלא "משמני הארץ יהיה מושבך" פרוש שלא יהיה שמני הארץ שלך, אלא שחשב גם אתה עמו ויאכל משמני הארץ אם ירצה לעבוד אחיו, ואם לאו - על חרבך תחיה.

- 1) מה השאלות השונות המתעוררות בלמוד פרקנו שאותן בא לישוב?
- 2) איך מתפרשת לפי דבריו אלה מלת "הנה" שבראש פ' ל"ט?
- 3) איך מפרש ר"י משה חפץ את ר' של (מ') "ועל חרבך" הירוע לך שמוש זה של ר' במקום אחר בתורה?

ב. שאלה כללית

עבור על בראשית פרק כ"ט ומצא רמז לשוני לכך שמעשה לבן עם יעקב היה בו מעין ענש למעשה יעקב בפרקנו זה (וכך ראו את הדבר גם רבוחנו במדרשו)

ג. י"ב אולי ימושני אבי

הכתב והקבלה: לשון "פן" ישמש כשאר המדבר חפץ במציאות הזכר, כמו (בר' ג' כ"ב) "פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים", (בר' י"א) "פן נפוץ על פני כל הארץ"; (בר' מ"ב) "ואת בנימין אחי יוסף לא שלח יעקב את אחיו, כי אמר פן יקראנו אסון"... ולשון "אולי" ישמש כשהמדבר יקוה קיום דבריו, כמו (בר' ל"ב) "אולי ישא פני".

הסבר מה אפשר ללמוד על מהלך מחשבותיו של יעקב ברגע זה מתוך העובדה שהשתמש כאן במלה "אולי ימושני" ולא אמר "פן ימושני".

ד. י"ד וילך ויקח ויבא

הכתב והקבלה: אין ספק שהיתה הברכה חביבה על יעקב, וכאשר ראה שהשעה דחוקה ובמעט התמהמהות ישוב עשו מן השדה ויבא את המטעמים לאביו והיה לו ליעקב למהר, ואם כן היה לו לכתוב מלה דזירווא. כאסור באברהם (בר' י"ח) "וירץ לקראתם"

(בר' י"ח) "וימהר אברהם האהלה שרק אשתו ויאמר מהרי שלש סאים קמח לושי..."

(בר' י"ח) "ואל הבקר רץ אברהם ויקח פר בן בקר... ויתן אל הצער וימהר לעשות אותו."

ובאליעזר (בר' כ"ד) "וירץ העבד לקראתה ויאמר: הגמלי יני"

וברבקה (בר' כ"ד) "ותמהר ותורד כדה על ידה ותשקהו"

(בר' כ"ד) "ותמהר ותער כדה אל השקת."

והיה ראוי לומר אף כאן ביעקב: "וירץ ויבא לאמו" ולא אמר הכתוב כן רק "וילך ויקח ויבא". התוכל להסביר תופעה זו ולישב תמיהתו?

ה. י"ד ותלבש את יעקב

הכתב והקבלה: הניח יעקב את עמו להיוחה כמשרתת אליו להלבישו ולא היה לוקח הבגדים ללבשם מעצמו... כיצד אפשר להסביר התנהגות מוזרה זו?